

Andrzej Miszczuk

Strategie województw

- stare i nowe ujęcie

(na przykładzie województwa podkarpackiego)

24.01.2013

Doświadczenia samorządów województw związane z opracowywaniem - w okresie przedakcesyjnym – regionalnych strategii rozwoju wskazywały na:

- istnienie **bardzo dużego zróżnicowania metodologiczne** strategii, dotyczącego w szczególności:

- a) **pola strategii** (strategia dla samorządu województwa lub dla całego regionu, a więc wszystkich podmiotów funkcjonujących na danym obszarze),
- b) **zakresu** (tylko cele i zadania o charakterze strategicznym lub także działania rutynowe),
- c) **horyzontu czasu** (średni okres, dostosowany do programowania regionalnego w UE lub perspektywiczny 10-15 lat).

- stosunkowo **małe akcentowanie w strategiach priorytetów rządowych**, przy jednoczesnym silnym lobbingu terytorialnym
- zbyt **słabo rozbudowany system monitorowania i finansowania** realizacji zakładanych celów.

Głównym narzędziem realizacji strategii był **kontrakt wojewódzki**.

Z chwilą wejścia Polski do UE rozpoczął się **proces ujednolicania metodologicznego**, dotyczący przede wszystkim:

- dostosowania horyzontu strategii do okresów programowania UE,
- spójności z dokumentami strategicznymi polityki regionalnej UE,

Wzmocnieniu uległy także **instrumenty realizacji** strategii. W latach 2004-2006 opierały się one na ZPORR, a w kolejnych okresach na RPO.

Obecnie trwa proces aktualizacji strategii rozwoju województw opracowanych na lata 2007-2020, związany z przygotowaniem do nowej perspektywy polityki regionalnej UE 2014-2020 i zmianą dokumentów strategicznych UE (*Europa 2020*).

Strategia Europa 2020

1. Rozwój inteligentny

2. Rozwój zrównoważony

3. Rozwój sprzyjający włączeniu społecznemu

75%
zatrudnienie
osób 20-64
(z 69%)

20/20/20%
w zakresie
klimatu i energii

zmniejszenie o
20 mln osób
zagrożonych
ubóstwem

3%
PKB UE na
badania i rozwój

10%
przedwcześnie
kończących naukę
(z 15%)

Cele polityki spójności UE

2007-2013

- Konwergencja
(ERDF, ESF, CF)
- Regionalna konkurencyjność i zatrudnienie
(ERDF, ESF)
- Europejska współpraca terytorialna
(ERDF)

2014-2020

- Inwestowanie dla wzrostu i zatrudnienia
(ERDF, ESF, CF)
- Europejska współpraca terytorialna
(ERDF)

Szczegółowe cele strategii rozwoju regionalnego

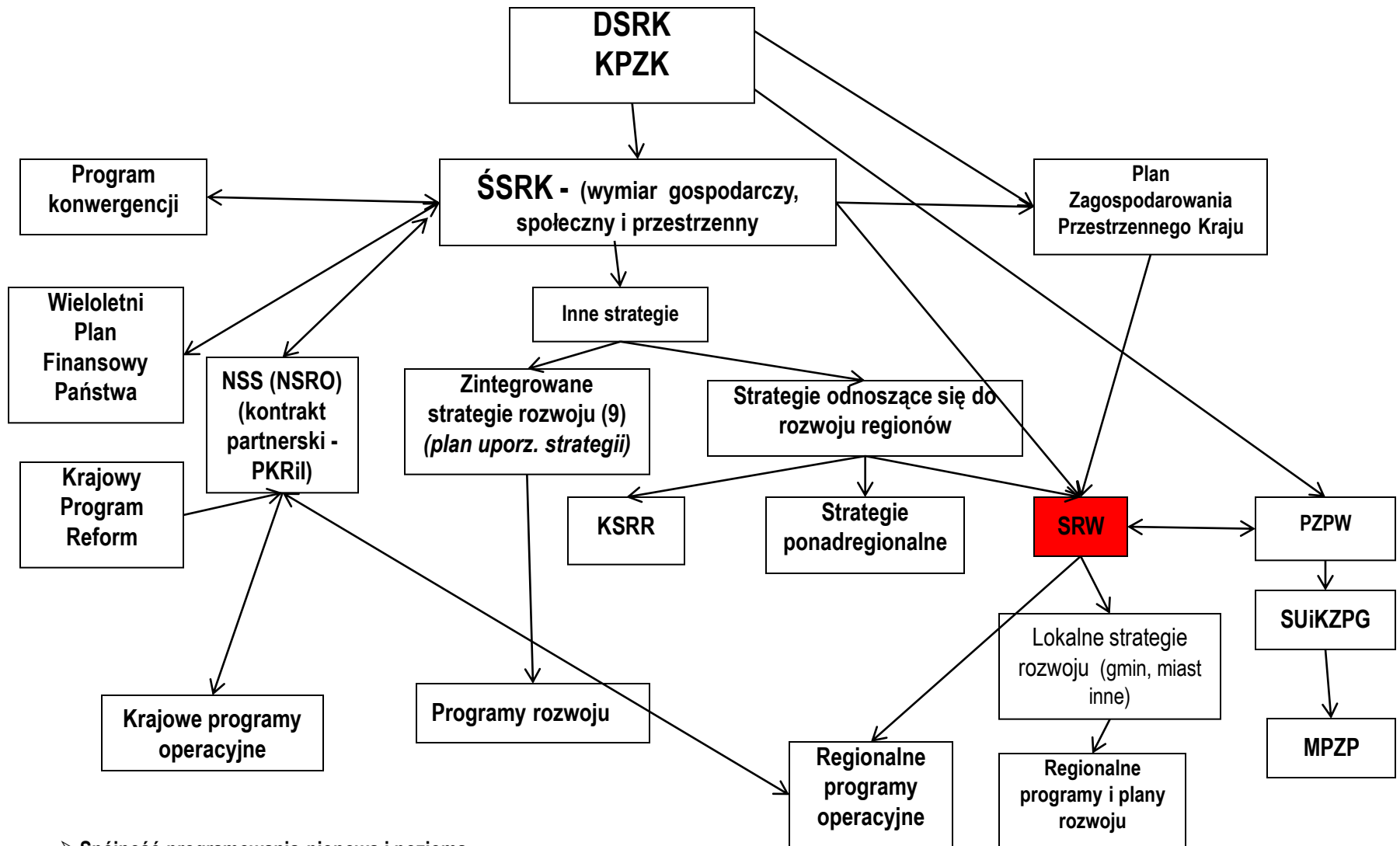
- 1. Wsparcie B+R oraz innowacyjności**
- 2. Poprawa dostępności oraz użytkowania technologii informacyjnych oraz komunikacyjnych [ICT]**
- 3. Poprawa konkurencyjności małych i średnich przedsiębiorstw**
- 4. Wsparcie przechodzenia do gospodarki niskowęglowej**
- 5. Promowanie dostosowania do zmian klimatycznych i zapobieganie zagrożeniom**
- 6. Ochrona środowiska i promowanie zrównoważonego wykorzystania zasobów naturalnych**
- 7. Promowanie zrównoważonego transportu oraz eliminowanie wąskich gardeł w ramach podstawowej sieci infrastrukturalnej**
- 8. Promowanie zatrudnienia oraz wspieranie mobilności na rynku pracy**
- 9. Promowanie włączenia społecznego oraz przeciwdziałanie ubóstwu**
- 10. Inwestowanie w edukację, kompetencje oraz uczenie się przez całe życie**
- 11. Podnoszenie zdolności instytucjonalnej oraz administracyjnej**

NOWY SYSTEM KRAJOWYCH DOKUMENTÓW STRATEGICZNYCH

PROGRAMOWANIE ROZWOJU

SCHEMAT POWIĄZAŃ I KOORDYNACJI DOKUMENTÓW STRATEGICZNYCH

➤ Spójność programowania pionowa i pozioma

Po raz pierwszy MRR wydał **przewodnik dla samorządów województw jak aktualizować strategię**. Efektem zastosowania poradnika powinna być strategii zawierająca:

1. **diagnozę sytuacji**, w tym charakterystykę specyfiki terytoriów i identyfikację potencjałów rozwojowych, szans i zagrożeń,
2. **prognozę trendów**,
3. **określenie** tematycznych i geograficznych **obszarów strategicznej interwencji (OSI)** oraz określenie kierunków wsparcia zgodnie z KSRR
4. **cele** w ujęciu terytorialnym i **priorytety wsparcia** dla zróżnicowanych obszarów,
5. określenie **zakresu interwencji rządu** w ramach kontraktu terytorialnego (koncentracja tematyczna – instrumenty finansowe i terytorialna – OSI),
6. **system realizacji**, w tym instytucje, mechanizmy koordynacyjne z uwzględnieniem kontraktu terytorialnego i wskaźniki,
7. **ramy finansowe**.

Układ *Strategii rozwoju województwa podkarpackiego*:

- 1. Wyjściowa analiza strategiczna** (ocena dotychczasowej strategii, przesłanki aktualizacji, województwo podkarpackie w krajowych dokumentach strategicznych, analiza SWOT dla województwa, wnioski z diagnozy i rekomendacje dla części kierunkowej),
- 2. Trendy rozwojowe do 2020** (scenariusze: szans, zagrożeń, pośredni, wizja rozwoju),
- 3. Układ celów strategicznych,**
- 4. Dziedziny działań strategicznych, priorytety rozwojowe,**
- 5. System realizacji i ramy finansowe,**
- 6. Wnioski z oceny oddziaływania na środowisko**

Objętość strategii **ok. 100 stron**, z tego **75%** przypada na części 3-6.

Strategia uchwalona w 2006 obejmowała **ponad 300 stron**, a na część kierunkową przypadało **50%**

Dziedziny działań strategicznych i priorytety:

1. Konkurencyjna i innowacyjna gospodarka:

- 1.1. przemysł,
- 1.2. nauka, badania i szkolnictwo wyższe,
- 1.3. turystyka,
- 1.4. rolnictwo,
- 1.5. instytucje otoczenia biznesu.

2. Kapitał ludzki i społeczny:

- 2.1. edukacja
- 2.2. kultura i dziedzictwo kulturowe,
- 2.3. społeczeństwo obywatelskie,
- 2.4. włączenie społeczne,
- 2.5. zdrowie publiczne.

3. Sieć osadnicza:

- 3.1. dostępność komunikacyjna,
- 3.2. dostępność technologii informacyjnych,
- 3.3. funkcje metropolitalne Rzeszowa,
- 3.4. funkcje obszarów wiejskich,
- 3.5. spójność przestrzenna i wzmacnianie funkcji ośrodków subregionalnych,

4. Środowisko i energetyka:

- 4.1. zapobieganie i przeciwdziałanie zagrożeniom oraz usuwanie ich negatywnych skutków,
- 4.2. ochrona środowiska,
- 4.3. bezpieczeństwo energetyczne i racjonalne wykorzystanie energii

Łącznie **4 dziedziny działań strategicznych i 18 priorytetów**. Było **8 dziedzin i 31 priorytetów**.

Cel główny strategii:

Efektywne wykorzystanie zasobów wewnętrznych i zewnętrznych dla zrównoważonego i inteligentnego rozwoju społeczno-gospodarczego drogą do poprawy jakości życia mieszkańców.

Cel dziedzinowy I:

Rozwijanie przewag regionu w oparciu o kreatywne specjalizacje jako przejaw budowania konkurencyjności krajowej i międzynarodowej

SWOT dla dziedziny

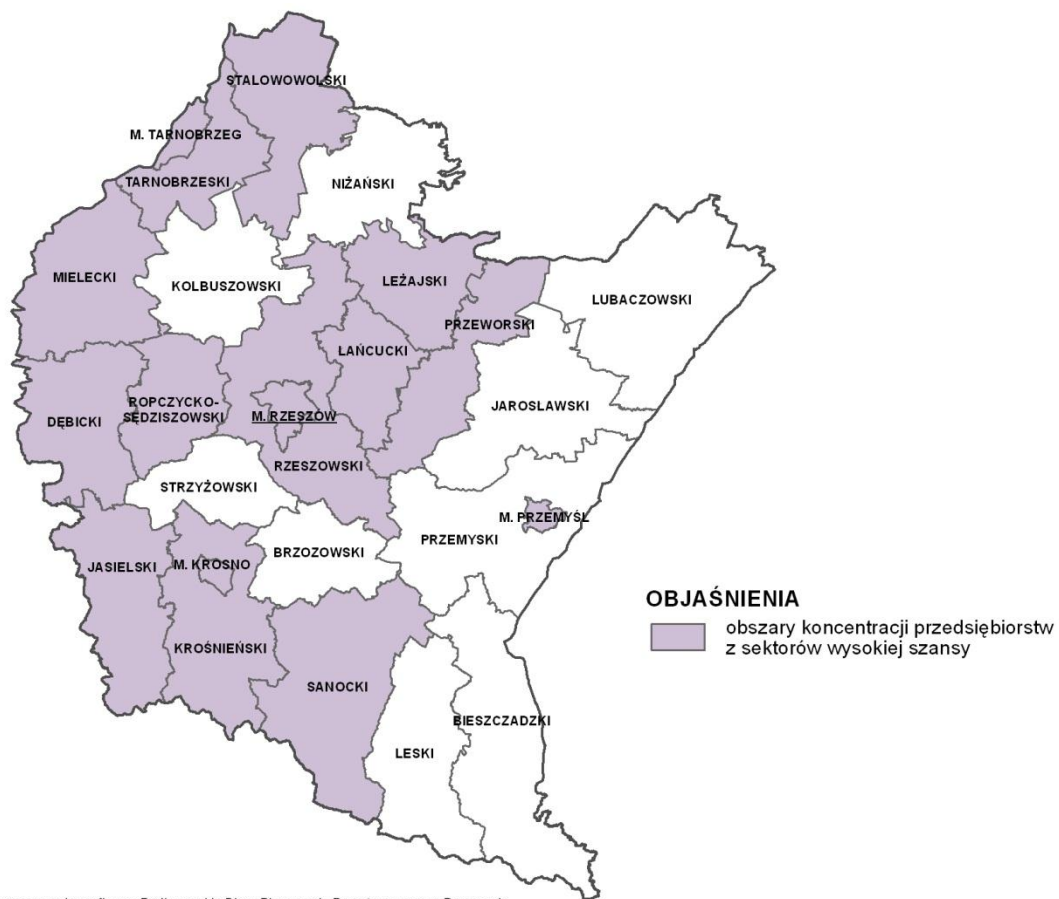
Cel dla priorytetu 1.1.: Przemysł nowoczesnych technologii wzmacniający konkurencyjność regionalnej gospodarki

Kierunki działań:

- 1.1.1. wzmacnianie istniejących i rozwijanie nowych innowacyjnych sektorów przemysłu,
- 1.1.2. tworzenie infrastruktury dla innowacyjnego przemysłu
- 1.1.3. wspieranie rozwoju klastrów i inicjatyw klastrowych

Zakładane efekty, OSI dla kierunków i wskaźniki dla priorytetów

OSI 1.1.1.

Cel dziedzinowy III:

Podniesienie dostępności oraz poprawa spójności funkcjonalno-przestrzennej jako element budowania potencjału rozwojowego regionu

SWOT dla dziedziny

Cel dla priorytetu 3.1.: Poprawa dostępności przestrzennej województwa ze szczególnym uwzględnieniem Rzeszowa jako ponadregionalnego ośrodka wzrostu

Kierunki działań:

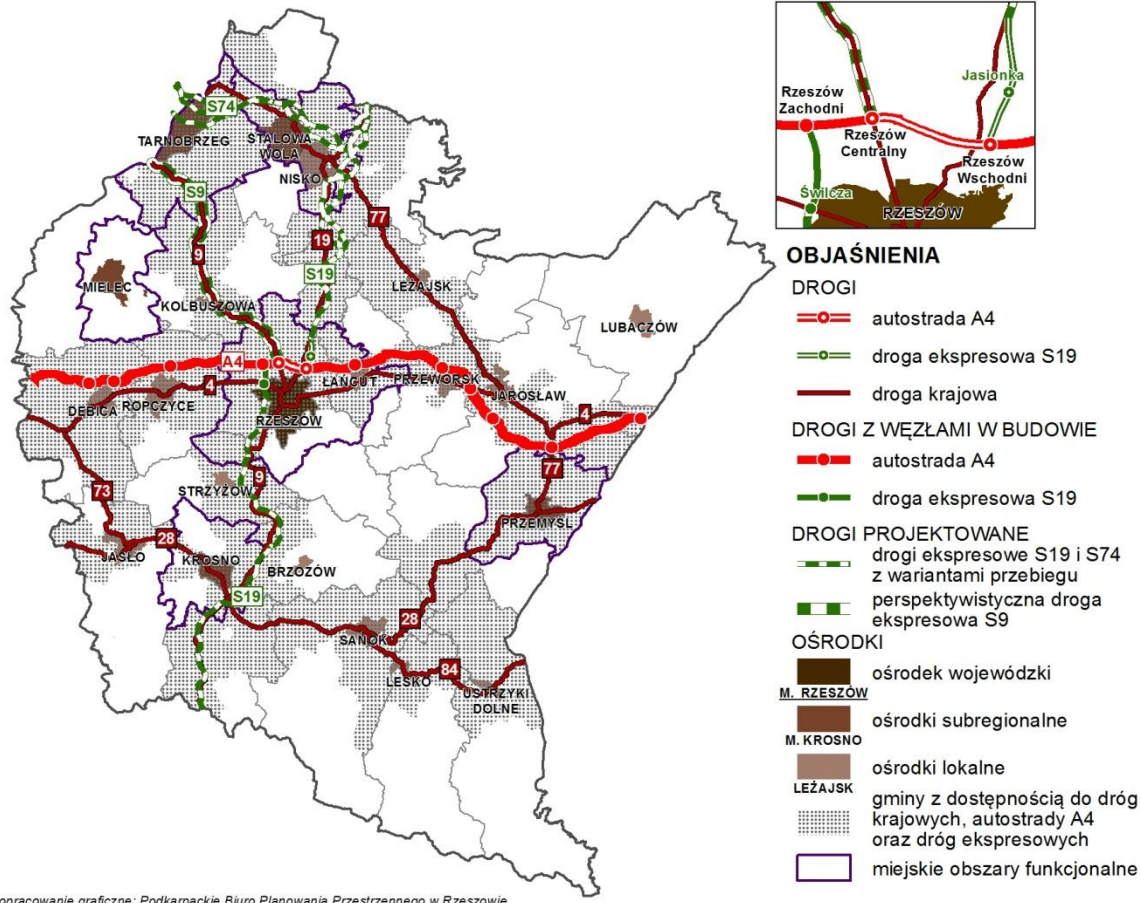
3.1.1. rozwój drogowej sieci transportowej wzmacniającej zewnętrzną dostępność komunikacyjną Rzeszowa oraz ośrodków subregionalnych w wymiarze krajowym i międzynarodowym

3.1.2. rozwój infrastruktury i sieci kolejowej zarówno w układzie powiązań zewnętrznych jak i wewnątrzregionalnych

3.1.3. wzmocnienie drogowych powiązań komunikacyjnych miast powiatowych między sobą oraz z Rzeszowem

3.1.4. rozwój portu lotniczego Rzeszów-Jasionka oraz wyspecjalizowanych lotnisk lokalnych

OSI 3.1.1

Wpływ samorządu województwa na realizację Strategii

Dziedzina	Priorytet	Rodzaj instrumentu	Oddziaływanie bezpośrednie	Oddziaływanie pośrednie
Konkurencyjna i innowacyjna gospodarka	Przemysł	Programy operacyjne		++
		Prawno-administracyjne i planistyczne	+++	++
		Finansowe		+
		Promocyjno-informacyjne		++
Sieć osadnicza	Dostępność komunikacyjna	Programy operacyjne	++	++
		Prawno-administracyjne i planistyczne	++	
		Finansowe	++	
		Promocyjno-informacyjne		

Dziękuję za uwagę